

Pedagogisch beleidsplan

Vrije BSO Noord

september2014

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Inleiding	3
2 Rudolf Steinerpedagogie en antroposofisch mensbeeld	3
i. Achtergrond en ontstaanswijze	
ii. Visie op het werken met kinderen	
iii. Bijzondere aspecten van de pedagogie	
I. Nabootsing	
II. Rust ritme en herhaling	
III. Respect, eerbied en dankbaarheid	
IV. Wilsopvoeding en uitdaging	
V. Het ontwikkelen van de zintuigen	
3 Praktische invulling	9
i. Vertaling naar de praktijk	
ii. Dagritme	
iii. Jaarritme	
iv. Instromen	
v. Relatie kind leidster en leidster/kind ratio	
vi. Opendeurenbeleid	
vii. Sociale veiligheid	
viii. Persoonlijke interesses ontdekken en ontwikkelen	
ix. Beleid oudere kinderen	
x. Omgangsregels en interactie	
4 De organisatie	19
i. Bestuurlijke organisatie	
ii. Inschrijving, plaatsing, verandering en opzegging	
iii. Huishoudelijke regels	
iv. Contact met ouders	
v. Klachtenprocedure	
vi. Toezicht, veiligheid en hygiëne	
5 Personeelsbeleid	24
i. Algemeen	
6 Bijlagen:	
1 Protocol kindermishandeling	
2 Klachtenprocedure	
3 Calamiteitenplan	
4 Formulier toediening medicijnen	
5 Toestemmingsformulier speelafspraken	
6 Toestemmingsformulier ophalen door derden	
7 Protocol zieke kinderen	
8 Vuurprotocol/timmerprotocol	
9. Toestemmingsformulier zelfstandig buitenspelen oudere kinderen	
10 Wijzigingsformulier	
11 Literatuurlijst	

1. Inleiding

Dit is het pedagogisch beleidsplan van de Vrije BSO Noord, een buitenschoolse opvang waarin gewerkt wordt vanuit de vrije school pedagogie (zie hoofdstuk 2). De BSO is voor elk kind toegankelijk ongeacht geloof of levensovertuiging van ouders of verzorgers. De BSO stelt zich tot doel om kinderen, naast de gezinssituatie, een beschermde huiselijke omgeving te bieden waar ze kunnen spelen en zich ontwikkelen en waar de opvoeding wordt ondersteund en met de ouders wordt gedeeld.

Het werken met kinderen is niet vrijblijvend. Het vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Door middel van dit plan kunnen wij over onze werkwijze, visie, kwaliteit en professionaliteit in gesprek komen met ouders, collega's en instanties. Ideeën en suggesties zijn welkom. Wij vinden het zeer belangrijk dat ons pedagogisch beleid regelmatig geëvalueerd en verbeterd wordt.

Janneke Scheffer
Nora de Vries

2. Rudolf Steinerpedagogie en antroposofisch mensbeeld

A. Achtergrond en ontstaanswijze

De Oostenrijkse filosoof Rudolf Steiner (1862-1925) heeft in 1923 zijn medewerking gegeven aan de oprichting van de eerste vrijeschool in Nederland te Den Haag. Antroposofie is te omschrijven als: het je bewust willen worden wat 'mens-zijn' is. Het mensbeeld in de antroposofie noemen we personalistisch. Vanuit die visie wordt de mens mede bepaald door een factor die niet uitsluitend valt te herleiden uit erfelijkheid en/of milieu. De mens heeft een voorgeschiedenis.

De mens/ het kind wordt gezien als een spiritueel wezen, voor de geboorte verkeerde het in de geestelijke wereld. Met het geboren worden wordt de geestelijke wereld verlaten maar het bewustzijn van het kleine kind verkeert nog voor een groot deel in de geestelijke wereld. Individualiteit ontstaat niet pas met de geboorte maar komt mee vanuit de voorgeboortelijke wereld. Deze aanname heeft praktische consequenties: het opvoedingsproces moet erop gericht zijn het individuele tot zijn recht te laten komen. Het opgroeiende kind moet ruimte worden geboden om aan de eigen ontwikkeling vorm en inhoud te kunnen geven, waarbij de opvoeder een voorwaarde

scheppende rol heeft. Mede vanuit dit pedagogische oogpunt houden wij de richtlijn aan dat kinderen niet meer dan drie dagen per week gebruik maken van de BSO. Bij hoge uitzondering houdt de BSO zich het recht voor hiervan af te wijken.

Voor een meer grondige uiteenzetting over de achtergronden verwijzen wij u door naar andere bronnen. Een literatuurlijst is als bijlage opgenomen.

B. Visie op het werken met kinderen

Vanuit het voorgaande kan de visie op het werken met kinderen als volgt worden omschreven: Ieder kind is een unieke persoonlijkheid die zijn eigen levensweg zal gaan en op die manier zinvol zal bijdragen aan de wereld. We helpen het kind zelf zijn eigen vaardigheden te ontdekken en te ontwikkelen door de wil te stimuleren opdat het later, als volwassene, het doorzettingsvermogen bezit om daadwerkelijk uit te voeren wat het zich tot doel heeft gesteld. Door bewust de zintuiglijke omgeving van het kind vorm te geven, door het kind te omringen met mooie, goede en waarachtige dingen kan het kind een basisvertrouwen ontwikkelen dat de grondslag vormt voor een positieve levenshouding.

Bij de BSO geven wij dit gestalte door de aankleding van de ruimte en door te letten op de kwaliteit van het speelgoed en het voedsel. De meubels en het speelgoed zijn zoveel mogelijk van natuurlijk materiaal zoals hout, wol en katoen. De krijtjes zijn van was en natuurlijk pigment. Het voedsel is biologisch en zeep, afwasmiddel en dergelijke zijn milieuvriendelijk. Dit alles om de zintuiglijke ervaring die kinderen hieraan opdoen zo puur en waarachtig mogelijk te laten zijn. Wanneer een kind een dieet heeft zullen de ouders het benodigde voedsel van thuis meegeven. Ook bieden wij de kinderen zelfgemaakte jam uit b.v. Frankrijk aan, in het wild geplukte vruchten of zo uit de boomgaard. Bramen, pruimen, frambozen, aardbeien, abrikozen en mispeljam (vrucht die wanneer de vorst erover is gegaan tot jam gemaakt kan worden).

Plezier en zelfvertrouwen in het leven maakt het gemakkelijker open te staan voor anderen en geeft de kracht en de inventiviteit om creatief om te gaan met problemen. In het samenzijn met andere kinderen leert het kind zich sociaal en emotioneel te ontwikkelen. De PM-ers willen een goede band met elk kind opbouwen zodat het zich veilig en vertrouwd voelt en zich optimaal kan ontwikkelen. Zorg voor andere kinderen, zelfredzaamheid en zelfstandigheid worden gestimuleerd. Het vrije spel is daarbij voor het kind

onontbeerlijk. Daarin worden belevenissen van thuis, school en onderweg verwerkt. Vaak is het spel voor het kind een sociale oefening waarin het andere kinderen ontmoet. Spelen is doen en leren. Spelen is leven en scheppen. Spelen is bewegen en sociaal contact maken. Van levensbelang dus!

C. Bijzondere aspecten van de pedagogie

Opvoedkunde vanuit antroposofisch perspectief is herkenbaar aan een aantal aspecten die van belang worden geacht voor de ontwikkeling van het kind. Het gaat om:

- Nabootsing
- Rust, ritme en herhaling
- Respect, eerbied en dankbaarheid
- Wilsopvoeding en uitdaging
- Ontwikkelen van de zintuigen

I. Nabootsing

Tot aan het zevende levensjaar staat het kind geheel open voor de wereld en laat deze in het volste vertrouwen binnenstromen. Hij treedt haar met een actieve belangstelling tegemoet. Het kind is gevoelig voor stemmingen van buiten en ontvankelijk voor de intenties en de innerlijke houding van waaruit de opvoeders handelen. Vanuit de inleving in een ander mens beweegt het kind als het ware mee met de bewegingen die van de ander uitgaan. Wanneer een kind een gebaar of een intonatie van een ouder of verzorger nabootst, komt dit omdat het kind volledig leeft in het gebaar van de betreffende persoon en er een mee is. Het nabootsen van het kind is niet een passief kopiëren, maar een activiteit waarbij het gehele organisme actief betrokken is, het is een eigen nieuwe schepping van het kind zelf. De wil van het kind wordt daarmee gevormd, geleid en opgevoed.

De rol van de opvoeder is dus niet om dingen aan te leren, uit te leggen of opdrachten te geven, maar om er vanuit totale persoonlijkheid te zijn, het kind voor te leven, dingen met aandacht te doen zodat het kind vanuit enthousiasme mee wil doen.

Wanneer de leidster de afwas doet klinkt uit het rode huisje gerommel van kopjes en pannen. 'Ik ga afwassen,' zegt een kind en regelmatig hoor je 'Psssst!' wanneer hij zogenaamd de kraan aan doet. Na de afwas worden alle bordjes, kopjes en pannetjes weer keurig teruggezet in het kastje.

Rust, ritme en herhaling

Rust, ritme en herhaling dragen bij aan de ontwikkeling van een gevoel van veiligheid en zelfvertrouwen. Een kind gedijt goed in een sfeer van **rust**. Dat betekent niet dat het helemaal stil moet zijn, dat er geen activiteit zou moeten zijn of dat alles heel langzaam gedaan zou moeten worden. Het gaat erom dat het kind de gelegenheid krijgt om in het tijdloze te zijn, om ongestoord in het nu te zijn zonder opgeschrikt, afgeleid of opgejut te worden. Het is daarom van belang dat er momenten zijn waarop een kind ongestoord kan spelen zonder dat het van buiten af gestuurd, geleid of afgeleid wordt. Zo kan het de wereld om zich heen verkennen, ontdekkingen doen, vaardigheden oefenen, indrukken opdoen en verwerken. In deze ongestoorde, dromerige sfeer van rust kan de ontdekkingsdrang, nieuwsgierigheid en verwondering van het kind zich uitleven.

Voor de dagelijks terugkerende handelingen en de daarbij behorende overgangen kan het kind veel steun, houvast en herkenning ontleen aan een vaste volgorde, een vaste dagindeling en vaste gewoontes en rituelen. **Ritme** is voor het kind een steun om thuis te raken in zijn lichaam, om de levensprocessen goed op gang te helpen, om een evenwichtige energie huishouding op te bouwen en om veerkracht te ontwikkelen. Een dag bij de BSO is ritmisch opgebouwd en kent momenten van inspanning en ontspanning.

Door **herhaling** van de handelingen ontstaat herkenning bij het kind en dat geeft houvast. Het biedt emotionele veiligheid en vertrouwen. Ook ontstaan door de herhaling de goede gewoontes die vooral in de kinderjaren verworven kunnen worden.

Een kind dat heeft geholpen met het schillen van het fruit vraagt: 'Mag ik de bel luiden?' Als de bel heeft geklonken en de handen zijn gewassen zingen de kinderen in de kring 'Kling klang klokje...' en doen mee met de gebaren zoals elke dag. Het liedje geeft aan welke drie kinderen fruit mogen uitdelen zodat onder lekker gepeuzel er geluisterd kan worden naar een verhaal. Ook liedjes en rijmpjes worden enthousiast meegezongen en meegedaan. Regelmatig wordt er om verzoeknummers gevraagd.

II. Respect, eerbied en dankbaarheid

Door volwassenen respectvol met de omringende wereld om te zien gaan leert het kind zijn eerbiedkrachten te ontwikkelen. Het 'in de eigen waarde laten'

van mensen, dieren, planten en dingen kan hierdoor dagelijks geoefend worden. Er doen zich steeds weer gelegenheden voor waarnaar met verwondering, eerbied en aandacht gekeken kan worden. Dit gevoel wordt door het kind ervaren. Zo kan er een innerlijk gevoel voor dankbaarheid ontstaan. Ook normen en waarde worden zo overgedragen

De PM-er is aan het werk in de moestuin. Er komt een groepje kinderen langs: 'Wat doe je daar?' Ik ben aan het spitten, ik maak de aarde klaar voor de zaadjes. 'Mogen we helpen?' Al spittend zien de kinderen een worm. 'Kijk! Bah..' 'Die worm helpt ook mee, die spit de aarde ook om. Zo kunnen de worteltjes goed in de aarde groeien.'

Voor de maaltijd, als iedereen na het handenwassen aan tafel zit zingen wij met elkaar:

*De aarde doet het groeien
De zonne doet het bloeien
Rijp wordt het door de regen
Drievoudig draagt het zegen.
Eet smakelijk allemaal!*

III. Wilsopvoeding en uitdaging

Het stimuleren van eigen activiteiten, het bieden van herhaling en regelmaat, het aanleren van goede gewoontes en het richten van aandacht op de omgeving zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de wil en daadkracht. Een goed ontwikkelde wil is een stevige basis voor het geestelijk en lichamelijk prestatievermogen op latere leeftijd. In de eerste levensjaren worden het geheugen, het concentratievermogen en het doorzettingsvermogen ontwikkeld.

De BSO probeert altijd speelgoed of een knutselwerkje te hebben waar de kinderen zich mee uiteen kunnen zetten en waarbij hun concentratievermogen en motoriek worden uitgedaagd en die persoonlijke competenties van kinderen helpen bevorderen.

Een kleine jongen ziet de grotere kinderen op het plein skeeleren. 'Mag ik ook skeeleren?' vraagt hij aan de PM-er. 'Ja, doe zelf je skeelers maar aan, dan maak ik ze vast'. De jongen is een tijd in de kast aan het rommelen en zoekt naar twee dezelfde skeelers die niet zo groot zijn. Dan roept hij dat hij ze aan heeft. De PM-er maakt ze dicht en doet voor hoe de kniebeschermers aan moeten. Daarna loopt/struikelt hij aan zijn/haar hand naar het bankje op het plein.....

IV   Ontwikkelen van de zintuigen

Door middel van de zintuigen komt het kind in contact met zichzelf. Het kleine kind is nog een en al zintuig, alle indrukken komen ongefilterd binnen. Het heeft nog niet geleerd de verschillende zintuiglijke indrukken naar 'waarde' te schatten en de niet waardevolle te negeren. Alles wordt opgenomen. Bij de BSO proberen wij die onbevangenheid te behoeden door te waken over de kwaliteit van de zintuiglijke indrukken. Inrichting en kleurgebruik in de ruimte, voeding, keuze van materialen en de hoeveelheid speelgoed zijn daarop afgestemd.

In de Rudolf Steiner pedagogie wordt bij het jonge kind bijzondere aandacht gegeven aan de **tastzin**, de **levenszin**, de **bewegingszin** en de **evenwichtszin**. Door deze zintuigen ervaren kinderen een fundamentele relatie tussen het lichaam en hun omgeving. De lichaam gebonden zintuigindrukken leggen de basis voor psychische en geestelijke vermogens op latere leeftijd. Een goede ontwikkeling van de **tastzin** geeft op latere leeftijd **vertrouwen** in de wereld. Een goed ontwikkelde **levenszin** vormt de basis om 'gezonde' of 'zieke' situaties in het **sociale leven** te kunnen onderscheiden. Ontwikkelt de **bewegingszin** zich goed dan kan een gevoel van **vrijheid** ontstaan en op latere leeftijd het vermogen om innerlijk '**bewogen**' te raken en innerlijk mee te voelen met anderen. De **evenwichtszin** legt de basis voor **innerlijk** evenwicht en voor gevoel van evenwicht in overdrachtelijke zin.

3. Praktische invulling

A. Vertaling naar de praktijk

Vanuit visie handelen in de dagelijkse praktijk vraagt veel van de houding van de opvoeder. Het vraagt de bereidheid om het kind, telkens weer, open tegemoet te treden. Dat betekent overigens niet dat er geen grenzen nodig zijn. Juist het aanbieden van specifieke activiteiten, het consequent naleven van regels en goede gewoontes en het afleiden of ombuigen van minder gewenst gedrag nodigen het kind uit tot een vrije en unieke ontwikkelingsweg.

Vertrouwde thema's en handelingen uit de belevingswereld van het kind geven aanleiding tot het nabootsen van allerlei bezigheden. Het vegen van de vloer, poetsen van de tafel, verzorgen van tuin en plein en het bouwen van een huis worden bewust goed voorgedaan door de PM-er zodat de kinderen ze vanuit hun fantasie met een minimum van speelgoed kunnen nabootsen. De houding van de PM-er en de inrichting van de ruimte dragen bij, samen met de aard en de kwaliteit van de activiteiten, tot het zich geborgen voelen. Belangrijke aspecten in de ontwikkeling van kinderen (het bewegen, het scheppen en de nabootsing) worden hierdoor ondersteund en gevormd.

Iedere activiteit biedt specifieke mogelijkheden om de ontwikkeling van het kind te stimuleren en waar nodig het individuele kind extra ondersteuning te bieden. De ontwikkeling van sociaal-emotionele, motorische en cognitieve aspecten, taalontwikkeling, zelfredzaamheid en gevoel voor het kunstzinnige en ambachtelijke komen zo aan bod.

Voorbeelden van zulke activiteiten zijn:

- zelf jas en tas ophangen
- billen vegen
- handen wassen
- water inschenken
- brood smeren
- beleg doorgeven
- tafel afruimen
- zelf spullen pakken om te tekenen
- fantasiespel in huisje/ met poppen
- boetseren, bijenwas
- viltten, sprookjes wol, breien, borduren

- knippen, plakken, vouwen
- spelletje/puzzels doen
- graan malen
- leggen van rails en spelen met de trein
- verkleeden/voorstelling maken
- bouwen met Kapla en blokken
- esthetisch spel met Ostheimer figuren
- hutten bouwen met kisten, planken en lappen
- gymnastiekoefeningen op de matten
- zagen, schuren, timmeren
- zaaien, begieten
- meehelpen in de tuin/moestuin verzorgen
- skeeleren, eenwieleren
- hinkelen, rennen, klimmen
- schommelen, fietsen, wippen, steltenlopen
- knikkeren, touwtjespringen
- graven en bouwen in de zandbak
- plein vegen
- kringspelletje
- verstoppertje, tikkertje
- zingen, vingerspelletjes
- luisteren naar en opzeggen/zingen van rijmpjes, versjes en verhalen
- peertjes koken, koekjes/pannenkoeken bakken, tosti's /pizza's maken
- vuurtje stoken (kastanjes/aardappels poffen e.d.)(zie vuurprotocol)
- tafeltennis, basketballen, vissen, spelen aan de vijver, voetballen e.d.

Veel van deze activiteiten worden in een dag-, week-, maand- of jaarritme herhaald.

B. Dagritme

Het is van belang om het kind enerzijds tegemoet te komen in zijn behoefte om in alle rust tijdens zijn spel de wereld te ontdekken en in zich op te nemen en anderzijds van buiten af een duidelijke structuur aan te bieden van ritme en regelmaat. De dag heeft daarom een vast ritme en ziet er als volgt uit:

14.00 uur De kleuters worden opgehaald uit de klas, onderbouwkinderen komen zelf naar de opvang.

14.05 uur Handen wassen, aan tafel. Na de spreuk is er een gezamenlijke maaltijd.

14.30 uur De kinderen ruimen af en kunnen binnen of buiten gaan spelen en/of een activiteit gaan doen.

16.30 uur Fruit eten in de kring, zingen en voorlezen.

16.50 uur Opruimen en spelen

17.30 uur Limonade met een koekje aan tafel. Kinderen spelen tot ze worden opgehaald.

Tijdens de vakantieopvang en studiedagen, wanneer de BSO de gehele dag (8.00 tot 18.00) open is, wordt er een vakantiesfeer nagestreefd met water-activiteit, spel en picknick. In de zomervakantie gebeuren deze activiteiten rondom een thema (bijv. indianenkamp, circuskamp etc.). De BKR (begeleider/kind/ratio) tijdens kleine uitstapjes in de buurt van de school door de week of in vakanties is 1 op 10 conform de wet.

De BKR tijdens grote uitstapjes, buiten de buurt en/of met het openbaar vervoer, is 3 op 20. Bij uitzondering kan tijdens een groot uitstapje de verdeling van de kinderen tijdelijk anders zijn, maar de BKR van 1 op 10 blijft gehandhaafd.

Rondom de jaarfeesten worden de activiteiten vaak aangepast aan het dan spelende thema. Bijvoorbeeld in de Michaëls tijd maken de kinderen vliegers en zwaarden, rondom Pasen hazen, eieren of een kuiken knutsel en in de lente zaaien en bewerken we de moestuin.

C. Jaarritme

Het ritme van het jaar beleven de kinderen mee door middel van de seizoenen en de jaarfeesten. Jaarfeesten en seizoenen komen tot uitdrukking in de liedjes, verhalen, spelletjes en het knutselen. Ook de huiskamer en de seizoentafel worden versierd in de bijbehorende stemming en sfeer opdat de kinderen zich goed kunnen verbinden met de natuur en wat zich daarin uitdrukt.

Daar de kinderen de jaarfeesten uitgebreid vieren in de klassen vieren wij de feesten niet expliciet maar klinkt de stemming ervan door bij de BSO. Door de kinderen verkleedkleden, afbeeldingen, verhalen, liedjes activiteiten en knutselen aan te bieden maken wij het de kinderen mogelijk zich op een fantasievolle manier met het jaarfeest en het seizoen te verbinden.

Rond Sinterklaastijd klonk haast iedere dag weer de vraag: 'Waar is het grote boek?' Dan werd het boek uit de kast gehaald en meegenomen naar de zelfgebouwde boot van kisten en planken waarna er zogenaamd

uitgebreid in gelezen werd. De Pieten waren druk bezig met de pakjes die in de klompjes, sloffen en schoenen bij de haard van blokken werden gestopt. Ernstig en ijverig verbeelden de kinderen waar ze zo vol van zijn.

Ook in de viering van verjaardagen komt het jaarritme voor kinderen individueel tot uitdrukking. Bij de BSO wordt de **verjaardag** van het kind alleen gevierd wanneer het op die dag dat het de opvang bezoekt ook zijn verjaardag viert in de klas. Er wordt dan voor het kind gezongen en het kind mag iets uitzoeken uit het muziekdoosje. **Er wordt niet getrakteerd** omdat dit al op school gebeurd is.

D. Instromen

In overleg met de ouders wordt voor ieder kind individueel bekeken wat de beste manier is om in te stromen. Meestal komen ouder en kind op een rustig afgesproken moment even de sfeer proeven en kennismaken met de PM-ers. Wanneer het kind daarna daadwerkelijk voor de eerste keer komt gaat het mee in de stroom van de andere kinderen uit de klas die naar de opvang gaan. In overleg met ouders komen zij al dan niet hun kind eerder komen ophalen.

E. Relatie kind- pedagogisch medewerker (PM-er) en begeleider kind ratio (BKR)

Een goede relatie tussen het kind en de PM-er is de basis van kwalitatief goede opvang. Elk kind heeft hechtingsfiguren in zijn/haar leven nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. Vanuit de gehechtheidsrelatie met de PM-er ervaart het kind de veilige basis die nodig is om op eigen houtje dingen te durven ondernemen. Als het kind zich niet zo prettig voelt kan het terugvallen op deze persoon.

Bij het intakegesprek hoort de ouder welke PM-ers met zijn/haar kind werken en dit rooster hangt ook op de prikboarden.

De opvang tot 18.00 uur De opvang vindt plaats in een "huiskamer" (maximaal 20 kinderen). Uiteindelijk kan de BSO groeien tot maximaal 40 kindplaatsen. Een groep bestaat uit maximaal 10 kinderen en de BKR (begeleider kind ratio) is 1 op 10. Op sommige dagen worden de groepen vanaf de tijd voor fruit en verhaal samengevoegd in 1 huiskamer.

De kinderen variëren in leeftijd van 4 tot en met 12 a 13 jaar (tot wanneer zij de basisschool verlaten); broertjes en zusjes zitten zo mogelijk bij elkaar in de groep. De groepen zijn dus verticaal van opbouw.

F. Opendeurenbeleid

Alle kinderen weten goed tot welke huiskamer (stamgroep) zij behoren en welke PM-ers bij hen horen. Na de maaltijden mogen de kinderen ook bij de burens in de andere huiskamer spelen.

Wanneer een PM-er merkt dat het te druk wordt in een huiskamer of het spel te luidruchtig, dan kunnen de kinderen terug naar hun eigen huiskamer gestuurd worden. Zo blijft de sfeer in de huiskamers rustig en overzichtelijk.

Ieder kind heeft dus zijn vaste groep waar hij/zij eet, drinkt, fruit eet en naar het voorlezen luistert en daarnaast is er dus een opendeuren beleid zoals hierboven beschreven. Kinderen kunnen zelf kiezen of ze aan een activiteit (bijv. koekjesbakken, boetseren) willen meedoen of niet. Sommige moeilijkere activiteiten zijn alleen voor oudere kinderen.

Doordat er twee huiskamers komen/zijn is gebleken dat aan het eind van de dag, wanneer er nog maar weinig kinderen zijn, de kinderen uit beide huiskamers in 1 huiskamer spelen tot ze worden opgehaald. Dit is voor de kinderen en PM-ers rustig en gezellig en uit praktische overwegingen sluit een huiskamer dus rondom het fruit eten, vanaf 16.30 uur.

Tijdens vakanties en studiedagen, of wanneer er maar weinig kinderen zijn, voegen wij de groepen samen in de ruimte van 1 huiskamer. De BKR blijft 1 op 10.

G. Sociale veiligheid

De PM-ers proberen door middel van hun eigen gedrag het kind te laten merken :

- Dat zijn aanwezigheid op prijs gesteld wordt;
- Dat er belangstelling is voor de persoonlijke ervaringen van een kind
- Dat er belangstelling is voor persoonlijke emoties van een kind
- dat elkaars eigenheid gerespecteerd wordt;
- dat er vertrouwen is in elkaar;
- dat er vriendelijk met elkaar wordt omgegaan;
- er rekening wordt gehouden met elkaar;
- er geprobeerd wordt elkaar te begrijpen.

Wanneer kinderen zich sociaal veilig voelen durven zij tot (fantasie)spel te komen. De PM-ers proberen de kinderen op hun gemak te stellen door te vragen hoe de dag was (open vragen stellen), hoe het met huisdieren, familieleden en interesses van het kind gaat. Wat heb je in het weekend gedaan? Hoe is het met je hamster? Hoe was het verjaardagfeestje?

Wanneer kinderen op hun gemak zijn en vertrouwen hebben in hun omgeving gaan zij zelf hun omgeving verkennen en durven zij zichzelf te laten zien, hun eigen ideeën vorm te geven en uit te spelen.

H. Persoonlijke interesses ontdekken en ontwikkelen

Kinderen hebben persoonlijke behoeften en voorkeuren wat betreft spel en interessegebieden. Doordat in de huiskamer over het algemeen een rustige sfeer is, in de speelhal het al wat rumoeriger mag zijn en kinderen buiten kunnen rennen en sjouwen etc. biedt dit alle mogelijkheden tot verschillende vormen van bezig zijn. Ieder kind kan een plek opzoeken waar zij/hij de sfeer vindt waar hij/zij behoefte aan heeft, om alleen, met z'n tweeën of in een groepje te spelen. Ook de verschillende leeftijdsfasen vragen uitdagingen die daarbij horen, zie onderstaand beleid voor kinderen vanaf de vierde klas.

In de huiskamer wordt naast rustig fantasie/nabootsingsspel ook veel geknipt, geplakt, geknutseld en getekend. Er zijn boeken waaruit kinderen ideeën kunnen opdoen en er is volop materiaal (papier, lijm, scharen, vouwpapier, touwtjes, plakband, etc.).

In de spelletjeskast zijn veel spelen/puzzels te vinden en ook diverse soorten boeken/tijdschriften zodat kinderen zich ook terug kunnen trekken en rustig kunnen lezen op de bank. Wanneer een kind aangeeft bijv. van Donald Duck te houden of van dieren of aangeeft dat Vier op een rij z'n lievelingsspel is spelen wij hier op in als het mogelijk is door iets in die gading aan te schaffen. Wanneer kinderen zin hebben om te kokkerellen (koekjes bakken, jam maken, pannenkoeken bakken etc.) en er ruimte voor is behoort dit tot de mogelijkheden.

Regelmatig komt tijdens het werkoverleg de vraag naar voren: Hebben de kinderen voldoende uitdaging? Waar heeft dit of dat kind behoefte aan? Of PM-ers zien waar kinderen enthousiast over zijn of komen daar door een gesprekje met een kind achter. Dan kan er materiaal aangeschaft worden waardoor kinderen gestimuleerd worden hun interesses/talenten uit te bouwen. Wij proberen met ons totale aanbod aan te sluiten bij de ontwikkeling van de kinderen om zo de ontwikkeling van hun persoonlijke competenties te bevorderen.

Marik speelt buiten graag riddertje. Al vaker heeft hij met behulp van een leidster van twee gevonden stokken en een touw een zwaard gemaakt. De leidster vertelt dit enthousiast in het werkoverleg en besloten wordt dit ridderthema verder uit te bouwen. Er wordt hout gekocht en ieder kind dat wil kan in de daaropvolgende weken een mooi zwaard zagen, vijlen,

schuren en timmeren. Ook worden er ridderverhalen verteld bij het voorlezen en voor bij de verkleedkleden riddermantels aangeschaft. IJverig worden er kastelen geknipt en geplakt met kantelen en vlaggen. Ieder kind dat zijn zwaard af heeft wordt tot ridder geslagen en geleerd hoe het zwaard te gebruiken.

Martine vertelt enthousiast dat ze op circus zit en later misschien in een circus wil werken. In het werkoverleg komen we erop dat een circus bij veel kinderen tot de verbeelding spreekt. Er wordt besloten twee Eenwieliers aan te schaffen. Door te oefenen aan het hekje en aan de hand van een leidster krijgt al snel het eerste kind het onder de knie. Dit werkt aanstekelijk en al snel rijden er meer kinderen op de eenwieliers rond en oefenen ze acts door met ballen over te gooien.

Door kinderen complimenten te geven, hulp te bieden en aan te moedigen groeit het zelfvertrouwen om nieuwe dingen (zoals schommelen, veters strikken, eenwieleren, knippen, brood smeren, voorstelling maken etc. te leren en aan te gaan.

Els heeft al vaak deeg gemaakt met behulp van de PM-er. Langzamerhand leert zij dit helemaal zelfstandig te doen. Met behulp van het kookboek en de weegschaal weegt ze boter, suiker en meel af en kneedt dit tot een mooi deeg voor koekjes. De kleine kinderen krijgen daarna van haar elk een stukje deeg om koekjes van te vormen.

I. Beleid buitenspelen op het plein en beleid buitenspelen oudere kinderen

Er is niet voortdurend toezicht bij het buitenspelen op het plein. Dit betekent dat het mogelijk is dat de PM-er binnen is om een pleister te plakken, af te ruimen of een afwasje te doen e.d. Uiteraard loopt hij/zij dan regelmatig naar buiten om te kijken hoe het daar gaat. Zo wordt voorkomen dat alle kinderen tegelijk binnen of buiten moeten zijn en leren de kinderen om zelf hun kleine conflictjes op te lossen en hulp te halen bij de PM-er of andere kinderen indien nodig. Ze leren het gevoel voor morele grenzen ontwikkelen van b.v. hoever je kunt gaan met "ondeugend" zijn.

Oudere kinderen gaan steeds meer een eigen leven leiden. Hun wereld wordt groter en ze zijn nieuwsgierig. Vanuit hun vertrouwde omgeving trekken zij er thuis op uit om zelf de buurt te verkennen. Zij maken afspraken om bij andere kinderen te spelen en zo te ontdekken en ervaren

wat daar de gewoontes zijn, hoe andere huizen zijn, hoe andere kinderen buitenspelen.

Door erop uit te trekken oefenen kinderen hun zelfstandigheid en ervaren ze zichzelf op een andere manier. Daarom is het goed dat kinderen buiten spelen en hun omgeving gaan ontdekken; de straten, pleinen, sloten veldjes e.d. Waar kan je naar toe? Wat kan je doen? Wat doe je als je andere kinderen tegenkomt?

Vanaf klas 4 kunnen kinderen met z'n tweeën of in een groepje met de PM-er afspreken dat zij buiten het plein van de BSO gaan spelen en bijvoorbeeld:

- gaan basketballen of badminton
- gaan skeeleren rondom de BSO
- gaan vissen in de sloot
- in opdracht een boodschap gaan halen bij supermarkt

Er wordt duidelijk afgesproken:

- 1 -met welke kinderen van de BSO
- 2 -waar ze heen gaan
- 3 -hoe laat ze terug zijn

Ouders moeten eenmalig schriftelijk toestemming geven dat hun kind zoals hierboven beschreven zelfstandig mag buitenspelen.

Wanneer een kind niet uit school naar de opvang komt (**spijbelen**) dan zullen wij in de school navraag doen bij de leerkracht, waar het kind is. Daarna gaan wij op de grasvelden en op de pleinen zoeken naar het kind en wanneer het daar niet is bellen wij de ouders en vragen of de afwezigheid geoorloofd is. Blijkt dat het kind ongeoorloofd afwezig is dan valt dit niet onder de verantwoordelijkheid van de BSO. Komt de afwezigheid meer dan 2 keer voor dan kunnen we het contract per direct opzeggen.

J Omgangsregels en interactie

Om samen goed overweg te kunnen en het prettig met elkaar te hebben zijn er een aantal gewoontes/regels die voor de meeste kinderen al vanzelfsprekend zijn en eigenlijk tot normale *sociale vaardigheden* behoren. In een groep kunnen kinderen hun sociale vaardigheden oefenen en ontwikkelen. Door goede gewoontes voor te leven en te doen leren de kinderen respect te hebben voor elkaar, de spullen en de omgeving. Sommige gewoontes/regels hebben ook betrekking op de veiligheid. Beetje bij beetje worden nieuwe kinderen op de hoogte gesteld van de gewoontes. Soms zijn

kinderen nog te klein om bepaalde 'regels' te begrijpen; wij zien het dan als taak ze dit met liefde en geduld bij te brengen zodat ze als ze wat groter zijn deze omgangsvormen als vanzelfsprekend zullen ervaren.

We proberen een kind te leren dat:

- Je bij aankomst de PM-er een hand geeft
- je soms op je beurt moet wachten;(soms is je speelgoed bezet)
- je dingen soms moet delen; (de potloden zijn van iedereen)
- je naast elkaar kan spelen en elkaar moet kunnen verdragen;
- het niet leuk is een ander te plagen of pijn te doen;
- je geen lelijke woorden mag zeggen
- je niet aan spullen van de leiding komt of spullen van andere kinderen pakt;
- je leert stil te zijn als er gezongen of verteld wordt;
- gillen en schreeuwen binnen niet prettig is;
- je niet mag rennen of glijden in de huiskamer;
- je niet op je sokken mag lopen maar sloffen of schoenen moet dragen;
- je niet in de keuken mag komen omdat dat gevaarlijk kan zijn;
- opruimen erbij hoort; is er iets gemorst je dat dan zelf opruimt;
- deuren niet om mee te spelen zijn;
- schoenen niet op de bank horen;
- Je voor de maaltijd je handen wast;
- eten gebeurt aan tafel;
- aan tafel zit je netjes;
- aan tafel praat je niet over vieze dingen;
- je aan tafel moppen kunt vertellen
- je luistert naar wat de andere kinderen vertellen
- als je als eerste klaar bent met eten vraag je of je al af mag ruimen of nog even moet wachten;
- je je houdt aan het veilig hanteren van scharen, naalden, messen e.d.;
- binnenspeelgoed binnen blijft;
- de W.C. en wastafel niet om te spelen zijn;
- niet meer dan één kind tegelijk in de W.C.;
- als je op de W.C. zit hoort de deur dicht te zijn en anders op een kiertje;
- na toiletbezoek was je je handen;
- heb je een loopneus dan snuit je die en gooi je het zakdoekje meteen in de prullenbak;
- je zorgvuldig omgaat met speelgoed;
- skeelers buiten gebeurt, met kniebeschermers aan;
- opruimen hoort erbij
- zand in de zandbak hoort en niet is om mee te gooien;
- de schuur niet is om in te spelen;

- je niet botst met rijdend materiaal; fietsen horen niet in het zand;
- je geen mobieltjes, mp3-spelers elektrisch speelgoed en geluid makend speelgoed e.d. meebrengt;
- je geen kauwgom of snoep eet; eten en snoepen gebeurt gezamenlijk
- je bij het weggaan de PM-er een hand geeft.

Door samen te zingen, eten, gesprekken te voeren, etc. kunnen kinderen zich volop sociaal emotioneel ontwikkelen.

Bij het naleven van de goede gewoontes/regels wordt het kind zoveel mogelijk op een niet bestraffende manier benaderd. Voor kinderen die dat nodig hebben worden echter zeer duidelijk de grenzen aangegeven. De PM-er biedt het kind een alternatief aan of komt fantasievol te hulp, afhankelijk van de leeftijd van het kind en of het kind vaak over grenzen gaat of niet. Het kan ook zijn dat een kind even uit de situatie gehaald moet worden, bijv. een puzzel moet maken of een tijdje op de bank moet zitten of streng wordt toegesproken. Ouders wordt vertelt wanneer er zich een incident heeft voorgedaan.

Buiten ziet de PM-er dat een jongen op het dak van het speelhuisje is geklommen. De PM-er weet heel goed dat de jongen weet dat dat niet mag omdat het gevaarlijk is en omdat kleinere kinderen het ook na gaan doen. De jongen overtreedt vaak grenzen. De PM-er roept de jongen bij zich. 'Ik dacht dat wij afgesproken hebben dat je niet op het dak mag. Klopt dat?' De jongen beaamt dit. De PM-er zegt streng: 'Dan ga jij nu naar binnen want zo kan je niet buitenspelen als je de regels wel weet maar je er niet aan houdt.' De PM-er loopt met de jongen mee naar binnen en zoekt met hem een iets uit die hij gaat doen/maken.

Wanneer kinderen ruzie hebben met elkaar komt de PM-er te hulp om dit uit te praten. Het is belangrijk om uit te zoeken wat er is gebeurd en hoe het verder moet, anders kan dit leiden tot structurele conflicten. Door middel van vragen te stellen en te luisteren naar elkaar voelen kinderen zich gezien en begrepen. Hierna stimuleren we de kinderen om zelf tot een oplossing van het conflict te komen.

Vriendschappen tussen kinderen worden gewaardeerd. Van vriendschappen groeien kinderen emotioneel behalve als vriendschap ertoe leidt dat kinderen zich totaal buiten de groep plaatsen. Wanneer vriendschappen leiden tot isolatie of conflicten of (ongelijkwaardig) claimgedrag dan zal de PM-er dit met de ouders bespreken en voorstellen het spelen met anderen kinderen te stimuleren.

4 De organisatie

A. Bestuurlijke organisatie

Per 1 ..... is de Vrije BSO Noord een zelfstandige onderneming los van de Vrijeschool Amsterdam-Noord, zodat de kwaliteiten van schooltijd en vrije tijd beide goed verzorgd kunnen worden.

Het openbaar bestuur van de Vrijeschool Amsterdam-Noord, de vrije BSO Noord en Stichting Opvang Anders hebben in een convenant met elkaar afgesloten waarin de afspraken m.b.t. de samenwerking zijn vastgelegd.

De houders van de Vrije BSO Noord zijn Nora de Vries en Janneke Scheffer.

De Vrije BSO Noord vraagt een vergunning voor 40 kindplaatsen aan.

Wanneer er voldoende plek is staat de BSO ook open voor kinderen van andere scholen.

B. Inschrijving, plaatsing, verandering en opzegging

Iedere ouder/verzorger van de Vrijeschool Amsterdam-Noord kan een inschrijfformulier aanvragen bij: **e-mailadres volgt nog.**

Wanneer het inschrijfformulier is ontvangen dan geldt de datum waarop het inschrijfgeld is ontvangen als datum van inschrijving op de wachtlijst. Daarna geldt voor broertjes en zusjes de datum van inschrijving op het inschrijfformulier van het betreffende broertje of zusje. Wanneer er twee gelijke data van inschrijving en twee gelijke data van instroming zijn dan geldt de datum van inschrijving van het oudste kind uit het gezin. Kinderen met broertjes/zusjes op de Vrije BSO Noord en medewerkers van de Vrijeschool Amsterdam-Noord hebben voorrang op de wachtlijst. Twee maanden voor de gewenste instroomdatum doet de BSO (wanneer er plek is) een aanbod dat 14 dagen geldig is, daarna volgt een intake gesprek. De BSO staat niet open voor kinderen met een cluster 3 verwijzing. Gezinnen hoeven maar een keer inschrijfgeld te betalen.

Wanneer de Vrije BSO Noord een kindplaats kan aanbieden wordt er per e-mail of telefonisch contact opgenomen om te overleggen welke dagen beschikbaar zijn. Vervolgens wordt er een contract opgestuurd en krijgt u het pedagogisch beleidsplan via de mail toegestuurd. Wanneer dit contract ondertekend is door beide partijen kan het kind, na een intakegesprek met de ouder(s), op de afgesproken datum starten. Het contract dient binnen 14

dagen volledig ingevuld en ondertekend retour te zijn, anders vervalt het aanbod van de kindplaats.

Tijdens het intakegesprek zal het instromen ter sprake komen en ontvangen de ouders een brief "Welkom bij de Vrije BSO Noord" waarop de belangrijkste afspraken nog eens benoemd worden.

Veranderingen en opzeggingen van dagen dienen schriftelijk op het daarvoor bestemde formulier of per mail te worden gedaan. De wederzijdse opzegtermijn is 1 maand. Wanneer de PM-er en/of de groep een kind niet aankunnen wegens moeilijk gedrag of wanneer het vertrouwen in de Vrije BSO Noord ontbreekt dan kan de BSO na drie gesprekken hierover met de ouders het contract versneld binnen 1 maand opzeggen. Ook wanneer ouders informatie over (gedragsproblemen) achterhouden tijdens het intakegesprek kan dit een reden zijn het contract direct te beëindigen.

De Vrije BSO Noord kan wegens bedrijfstechnische omstandigheden, bijvoorbeeld omdat het covenant met de Vrijeschool Amsterdam-Noord wordt ingetrokken of omdat de aangeboden schooltijden veranderen, of er geen huisvesting meer is contracten opzeggen met een opzegtermijn van 1 maand. BSO Madelief streeft er echter naar dit tijdiger aan te geven.

C. Huishoudelijke regels

De volgende regels zijn van toepassing:

- Er wordt alleen aan tafel gegeten en er wordt geen snoep, kauwgom, koekjes e.d. van thuis meegenomen. Ook ouders wordt verzocht zich hieraan te houden.
- Graag geen mobieltjes, mp3-spelers elektrisch speelgoed en geluid makend speelgoed e.d. meebrengen.
- Er is niet voortdurend toezicht bij het buitenspelen op het plein. Dit betekent dat het mogelijk is dat de PM-er binnen is om een pleister te plakken of af te ruimen of een afwasje te doen e.d. Uiteraard loopt hij/zij regelmatig naar buiten om te kijken hoe het daar gaat. Zo wordt voorkomen dat alle kinderen tegelijk binnen of buiten moeten zijn en leren de kinderen om zelf hun kleine conflictjes op te lossen en hulp te halen bij de PM-er of andere kinderen indien nodig. Ze leren het gevoel voor morele grenzen ontwikkelen van b.v. hoever je kunt gaan met "ondeugend" zijn.
- Wandelen (bij een klein uitje) geschiedt alleen maar in de directe omgeving van de BSO onder begeleiding.

- Bij het ophalen hebben de ouders de leiding. Het is een goede gewoonte dat de kinderen meteen afronden waar ze mee bezig zijn en werk de volgende keer afmaken. Ouders zorgen ervoor dat de kinderen hun jas en tas meenemen en de PM-ers een hand geven ten afscheid zodat het duidelijk is dat de verantwoordelijkheid is overgedragen. Afscheid nemen/een overgang maken is best moeilijk en daarvoor is het de bedoeling dat dit soepel en eenduidig verloopt en binnen 10 minuten gebeurt is. Het is dus niet de bedoeling dat ouders onderdeel worden van het groepsproces. Ditzelfde geldt voor het brengen van kinderen tijdens vakanties en studiedagen.
- Afmelden kan 's ochtends schriftelijk in de agenda van de BSO of telefonisch door de voicemail in te spreken.
- Wanneer iemand anders het kind ophaalt dan de ouders/verzorgers dient dit van tevoren gemeld te zijn, anders kan het kind niet meegegeven worden. Er zijn formulieren (zie bijlage) over het ophalen door derden wanneer uw kind vaak door een ander wordt opgehaald.
- Incidenteel extra opvang is alleen mogelijk wanneer dit minstens 1 dag van tevoren is gevraagd en toegestaan; de samenstelling van de groep moet dit toelaten. Voor de extra dagdelen opvang krijgt u een extra rekening. Het is niet mogelijk dagen te ruilen.
- In de weken voorafgaande aan vakantie of studiedag wordt gevraagd of kinderen wel of niet komen. Uiterlijk 1 week van tevoren behoren wij te weten welke kinderen er gaan komen. Dit i.v.m. het plannen van het vakantieprogramma.
- Bij het toedienen van medicijnen door een PM-er dient van tevoren het formulier toediening medicijnen te worden ingevuld en ondertekend (zie protocol)
- Spontane speelafspraken zijn alleen mogelijk indien ouder(s)/verzorger(s) hiervoor schriftelijk (bijv. 's ochtends in de agenda) of telefonisch toestemming hebben gegeven aan een PM-er van de BSO. Oudere kinderen dienen dus eerst naar de opvang te komen en daar hun ouders te bellen om toestemming te vragen. De ouders geven daarna persoonlijk door de telefoon toestemming aan een van de leidsters.
- Wanneer kinderen tijdens aanwezigheid bij de opvang ziek worden wordt er gehandeld volgens het protocol zieke kinderen (zie bijlage).
- De kinderen dienen op tijd, dus voor 18.00 uur, te worden opgehaald. Het is fijn voor de kinderen, leidsters en ouders wanneer de overdracht en het afscheid in rust kunnen gebeuren en iedereen echt om 18.00 uur klaar is.
- Uit respect voor de kinderen en de PM-ers houdt de Vrije BSO Noord zich het recht voor het contract per direct op te zeggen wanneer ouders 2 keer hun kinderen te laat komen ophalen.

- Gelieve tussen 16.30 uur en 16.50 uur geen kinderen op te halen want dan wordt er fruit gegeten met een verhaal.
- Tijdens de vakanties kunt u uw kind tussen 8.00 uur en 10.00 uur brengen. Om 10.00 uur start het groepsproces en horen alle kinderen er te zijn. Na 10.00 uur kan het zijn dat wij weg zijn i.v.m. een uitstapje.
- Kinderen vanaf klas 1 die in het bezit zijn van een zwemdiploma mogen, indien de ouders toestemming geven, in vakanties en op studiedagen mee naar het zwembad.
- **Van ouders wordt verwacht dat wanneer zij hun kind plots niet op kunnen halen, de ouders daar een structurele vervanging voor zoeken die ze kunnen bellen om het kind op te halen en zij dan pas de BSO bellen en informeren door wie het kind wordt opgehaald.**
- Wanneer ouders hun kind ophalen en het kind wil nog blijven spelen, is het toch de bedoeling dat ouders hun kind meenemen (niet b.v. dat een ouder nog even weggaat om boodschappen te doen of zelf aanschuift in de huiskamer en mee gaat doen met het groepsproces). Dit ter voorkoming dat de kinderen bij het ophalen gaan onderhandelen over weggaan of blijven. Voor de achterblijvende kinderen is het duidelijker en makkelijker om weer verder te spelen nadat hun vriendje of vriendinnetje is opgehaald. Voor de kinderen die nog blijven is het beter als het groepsproces niet te lang steeds weer onderbroken wordt.
- Wanneer een kind na aankomst, ongeoorloofd, meer dan 2 keer, de BSO verlaat (**weglopen**) dan zoeken wij het kind in de school en bellen hierover met de ouders. Vervolgens gaan wij na de 1ste keer hierover in gesprek met de ouders hoe dit te voorkomen. Bij de 3de keer zien wij ons genoodzaakt het contract per direct te beëindigen.

- *D Contact met ouders*

Wij hechten veel waarde aan goede contacten met alle ouders/verzorgers om zo te komen tot een optimale samenwerking. De middelen die we hiervoor gebruiken zijn:

I. Intakegesprek

Tijdens dit gesprek ontvangen ouders/verzorgers mondeling informatie over de gang van zaken bij de BSO, krijgen de ouders de brief "Welkom bij BSO Noord" waarin de belangrijkste regels en afspraken op een rijtje staan.

Eventuele vragen worden beantwoord, er wordt een rondleiding gegeven en afspraken gemaakt over het wennen. Er wordt ouders gevraagd te vertellen over het kind in de thuissituatie en of er bijzonderheden zijn.

II. Prikbord

Op het prikbord worden belangrijke zaken vermeld zoals E-mail adressen van de OC (oudercommissie) en welke PM-er op welke dag werkt, extra opening/sluitingsdagen, besmettelijke ziektes, bestuurlijke informatie, mededelingen over ouderavonden en vergaderingen van de OC e.d.

III. Oudergesprek

Op aanvraag van ouders of PM-er kan er een oudergesprek plaats vinden. Bij het ophalen is er de mogelijkheid te informeren hoe de dag van het kind verlopen is. Eens per jaar zal BSO Noord de ouders uitnodigen voor een oudergesprek. Hiervan wordt verslag gedaan op een gespreksformulier waarna dit formulier door ouders en medewerker wordt ondertekend.

IV. Oudercommissie . .....e-mail adres

BSO Noord heeft een oudercommissie i.o. (OC) en een oudercommissiereglement. Wie de leden van de OC zijn staat vermeld op het prikbord. De BSO is aangesloten bij de klachtenkamer voor de oudercommissie.

VI Nieuwsbrief

Regelmatig ontvangt u per mail de nieuwsbrief van de BSO.

D. Klachtenprocedure

Regels, afspraken en procedures kunnen helaas niet voorkomen dat ouders soms een klacht hebben. Klachten zijn altijd bespreekbaar, zullen professioneel behandeld worden volgens de klachtenprocedure die in samenspraak met de oudercommissie is opgesteld. De klachtenprocedure zit als bijlage bij dit pedagogisch beleidsplan en ligt bij de formulieren onder het prikbord. BSO Noord is lid van de SKK (Stichting Klachtencommissie Kinderopvang) en van de klachtencommissie speciaal voor de OC.

E. Toezicht, veiligheid en hygiëne

BSO Noord dient te voldoen aan de regels zoals deze gesteld zijn in de wet kinderopvang. De GGD is het controlerende orgaan en zij doen verslag in een inspectierapport dat ter inzage ligt in de kast onder het prikbord.

Als gevolg van wet- en regelgeving wordt het handelen met betrekking tot veiligheid en gezondheid uitgewerkt in risico-inventarisaties en protocollen. Protocollen horen niet alleen op schrift te staan maar het is belangrijk regelmatig stil te staan bij de wijze van handelen in geval van een brand of ongeval. Jaarlijks besteden wij samen met de PM-ers aandacht aan de protocollen zodat iedereen weet waar de protocollen liggen, wat er in staat en hoe deze in de praktijk uitgevoerd moeten worden. Zodoende kunnen ze geëvalueerd en eventueel bijgesteld worden. De oudercommissie neemt in samenwerking met de houders de risico-inventarisatie veiligheid en de risico-inventarisatie gezondheid jaarlijks door. Ter inzage liggen deze onder het prikbord.

Van alle kinderen die een contract hebben met BSO Noord hebben de ouders een calamiteitenformulier ingevuld zodat de BSO op de hoogte is van relevante bijzonderheden van de kinderen en zo adequaat kan handelen in geval van nood. Ouders wordt gevraagd veranderingen schriftelijk door te geven aan BSO Noord.

Het komt voor dat richtlijnen en regels in strijd zijn met andere regels of met de pedagogische uitgangspunten die BSO Noord hanteert. In zo'n geval zullen wij met de oudercommissie en betreffende instanties in overleg treden om zo de best mogelijke oplossing te vinden.

5. Personeelsbeleid

A. Algemeen

De eindverantwoordelijkheid voor het personeelsbeleid ligt bij de houders van BSO Noord. De houder draagt er zorg voor dat taken zoals ziekteverzuimbegeleiding, het voeren van functioneringsgesprekken en beoordelingsgesprekken, coaching en begeleiding, werving en selectie uitgevoerd worden.

De PM-ers die in dienst zijn bij de BSO zijn in dienst op basis van de CAO Kinderopvang en hebben minimaal het opleidingsniveau SPW 3 conform de wet. Bij voorkeur hebben de pedagogisch medewerkers aantoonbare ervaring

met het werken vanuit de antroposofie of affiniteit met het werken op basis vanuit het antroposofisch mensbeeld.

Omdat vaste leiding op een groep belangrijk is wordt er gestreefd om in geval van ziekte vaste invalkrachten in te zetten. Lukt dit niet dan maken wij gebruik van een uitzendbureau dat is gespecialiseerd in personeel kinderopvang.

De BSO vraagt van oud leerlingen van de Vrije School, die vanuit hun middelbare school een sociale stage komen doen, geen VOG, bewijs van goed gedrag. De bedoeling van de stage is dat er kennis genomen en ervaren wordt hoe de werkomgeving is in de kinderopvang. De vrije school leerlingen dragen geen verantwoordelijkheid en zijn boventallig, ze zijn als het ware op visite.

BSO Noord wisselt ervaringen uit met andere BSO 's op antroposofische basis. Wanneer wij een medewerker voor een dag uitwisselen met een andere BSO om even bij elkaar te snuffelen, dan vragen wij hiervoor geen VOG aan. De betreffende medewerker heeft een geldig VOG voor de eigen locatie.

Iedere dag is er een kort praktisch/pedagogisch werkoverleg, voor aanvang van de opvang.

6. Bijlagen

- 1 Protocol kindermishandeling en routekaart
- 2 Klachtenprocedure
- 3 Calamiteitenplan
- 4 Formulier toediening medicijnen
- 5 Toestemmingsformulier speelafspraken
- 6 Toestemmingsformulier ophalen door derden
- 7 Protocol zieke kinderen
- 8 Vuurprotocol/timmerprotocol
- 9 Toestemmingsformulier zelfstandig buitenspelen oudere kinderen
- 10 Wijzigingsformulier
- 11 Literatuurlijst

Protocol Kindermishandeling

Wij hanteren het Protocol kindermishandeling van de branche vereniging .
U kunt het protocol vinden/inzien bij de BSO.

Klachtenprocedure BSO Noord

Wij streven ernaar in moeilijke tijden bezwaren en klachten van ouders positief te benaderen. Het is in het belang van ouders en pedagogisch medewerkers om in een sfeer van overleg de klacht bespreekbaar te maken en samen naar een voor beide partijen bevredigende oplossing te zoeken.

Hoe werkt de klachtenprocedure? U kunt twee wegen bewandelen.

A U kunt direct naar stap 4 gaan en de externe klachtencommissie SKK inschakelen

B U kunt eerst de interne klachtenprocedure vanaf stap 1 volgen en als deze niet naar een voor beide partijen bevredigende oplossing leidt dan kunt U de externe klachtenprocedure starten.

Stap 1

Neem contact op met degene in de organisatie die met de klacht te maken heeft. Wees openhartig over uw ontevredenheid; vaak biedt een open gesprek al een oplossing.

Stap 2

Als de eerste stap niet tot een bevredigende oplossing leidt, zet dan uw klacht of vraag op papier en richt u tot een van de houders. Deze zal u dan binnen 14 dagen uitnodigen voor een gesprek met de betreffende pedagogisch medewerker erbij.

Stap 3

Mocht dit gesprek niet het gewenste resultaat hebben richt dan uw schriftelijke klacht of vraag aan de directeur van de Vrijeschool Amsterdam-Noord. Deze zal u dan binnen 14 dagen samen met de houders en eventueel pedagogisch medewerker uitnodigen tot een gesprek.

Stap 4

Bent u niet tevreden met de beslissing of het antwoord voorkomend uit stap 3, richt u zich dan tot de SKK (Stichting Klachtencommissie Kinderopvang). Deze zullen uw klacht/vraag verder behandelen.

Ambtelijk secretariaat S.K.K.

Postbus 398

37 40 AJ Baarn

www.kinderopvang.nl

Calamiteitenplan BSO Noord

In geval van een calamiteit/ongeval: **Wordt nog aangepast aan de nieuwe locatie**

1. Blijf rustig
2. Maak een inschatting van de situatie
3. Stel de kinderen gerust
4. Bepaal wat er moet gebeuren (kinderen evacueren, anderen alarmeren)
5. Bel indien nodig ouders, 112, ambulance, dokter, spoedpost, neem vooraf altijd eerst telefonisch contact op: tel.....
6. Bel indien nodig de achterwacht
7. Zorg dat achteraf iedereen (ouders, leiding) een goed verslag krijgt van het gebeurde.

Het volgende moet in orde zijn:

1. Calamiteitenformulier is volledig ingevuld, up to date en goed bereikbaar;
2. Absentielijst is ingevuld aan het begin van de dag
3. Ontruimingsplan hangt bij de telefoon;
4. EHBO doos staat/hangt op voor ieder bekende plaats
5. Rode telefoon klapper ligt op vaste plek in de la
6. Alle medewerkers zijn op de hoogte van het bovenstaande

In geval van een ongeval wordt er als volgt gehandeld:

- Kleine wondjes en ongevallen worden door ons zelf verzorgd. De EHBO-doos hangt boven de koelkast in de grote huiskamer.
- Bij een ernstig ongeval wordt de ambulance gebeld of het kind wordt, wanneer we de ouders niet kunnen bereiken, naar de spoedpost gebracht. De PM-er die achterblijft informeert alsnog zo snel mogelijk de ouders. Wanneer de nood niet zo hoog is (bijv. vermoeden gebroken arm) worden de ouders gebeld en gevraagd te komen om met het kind naar het ziekenhuis te gaan. Als er een auto en extra persoon aanwezig is kan het kind door het personeel vervoerd worden. In een ander geval wordt een taxi of ambulance gebeld.

Belangrijke telefoonnummers:

Ambulance: 112

Centrale huisartsenpost:.....

Amsterdamse taxicentrale: 020-6450200

Spoedpost Amsterdam Noord: .....

Bijlage 4

Formulier toediening medicijnen BSO Noord

Soms kan het wenselijk zijn dat een kind medicijnen toegediend krijgt gedurende zijn verblijf bij de BSO . Dat is een grote verantwoordelijkheid. Er moet op toegezien worden dat het kind zijn medicijnen op tijd krijgt en ook in de juiste hoeveelheid.

Tijdens een drukke dag en met de zorg voor nog zoveel kinderen kunnen wel eens fouten gemaakt worden. Als de pedagogisch medewerker daarvoor de verantwoordelijkheid neemt is ze hoofdelijk aansprakelijk voor de gevolgen van deze fouten.

Om te voorkomen dat een pedagogisch medewerker van de BSO hiermee geconfronteerd wordt, hebben wij de volgende maatregelen genomen:

- A. De pedagogisch medewerker kan het toedienen van medicijnen altijd weigeren
- B. Als de pedagogisch medewerker bereid is medicijnen te geven, wordt aan de ouders/verzorgers gevraagd dit formulier te ondertekenen, waarmee zij zelf de verantwoordelijkheid nemen.
- C.

Hierbij geef ik toestemming medicijnen toe te dienen aan

Naam kind:.....

Naam medicijn:.....

Voorschrift:.....

Ik ben ervan op de hoogte dat BSO Noord en de pedagogisch medewerkers niet aansprakelijk zijn voor de eventuele gevolgen van het toedienen van dit medicijn. Ook nalatigheid m.b.t. het toedienen valt niet onder verantwoordelijkheid van BSO Noord of de pedagogisch medewerkers.

Plaats, datum:.....

Naam ouder:.....

Handtekening ouder:.....

Toestemmingsformulier speelafspraken BSO Noord

Bij deze geeft de ouder van:

Voornaam kind:.....

Achternaam kind:.....

Geboortedatum:.....

Toestemming aan BSO Noord dat bovengenoemd kind altijd bij een vriendje of vriendinnetje mag spelen. De speelafpraak wordt op de volgende manier geregeld:

- De ouder bij wie uw kind gaat spelen komt uw kind bij de groepsleiding afmelden. BSO Noord geeft uw kind in goed vertrouwen mee zonder u zelf gesproken te hebben. BSO Noord draagt geen verantwoording als dit mis loopt.

Plaats, datum:.....

Naam ouder:.....

Handtekening ouder:.....

Toestemmingsformulier ophalen door derden BSO Noord

Bij deze geeft de ouder van:

Voornaam kind:.....

Achternaam kind:.....

Geboortedatum:.....

toestemming aan BSO Noord dat bovengenoemd kind altijd mag worden opgehaald door:

.....

.....

zonder dat dit vooraf is doorgegeven aan BSO Noord.

Plaats, datum:.....

Naam ouder:.....

Handtekening ouder:.....

Protocol zieke kinderen BSO Noord

Zieke kinderen kunnen BSO Noord niet bezoeken. Dit is in het belang van het kind zelf, maar ook in het belang van de in de groep aanwezige kinderen.

Een kind is ziek als:

- het koorts heeft (38 graden celcius of hoger)
- het zich niet meer kan handhaven in de groep omdat het zich niet lekker voelt;
- er sprake is van een besmettelijke ziekte/aandoeningen zoals bof, diarree, hoofdluis, impetigo/krentenbaard, geelzucht, loopoor, waterpokken (totdat ze zijn ingedroogd), mazelen, wormen, besmettelijke huidinfecties etc.

Soms wordt een kind ziek wanneer het de groep bezoekt. Om de ouders in kennis te stellen maken we gebruik van de gegevens van het calamiteitenformulier. In de meeste gevallen zullen we vragen of de ouders het kind zo spoedig mogelijk kunnen ophalen, soms zal dat direct moeten gebeuren. In het geval dat ouders niet in staat zijn om direct hun kind op te halen of niet bereikbaar zijn, wordt een tweede adres gevraagd (bijv. grootouders, buurvrouw). Deze gegevens staan ook op het calamiteitenformulier.

Geef veranderingen m.b.t. gegevens van het calamiteitenformulier steeds schriftelijk door aan BSO Noord.

Richtlijnen voor overleg met de ouders indien het kind:

1. hangerig is;
2. opvallend ander gedrag vertoont;
3. uitslag/vlekken heeft
4. diarree heeft of misselijk is of moet overgeven

De ouders worden over eventuele heersende infectieziekten geïnformeerd door een briefje op het prikbord. De regeling voor infectieziekten wordt gehanteerd zoals opgesteld door de GGD. Van een aantal ziekten wordt melding gemaakt bij de GGD.

Wanneer een kind speciaal voedsel nodig heeft (dieet, overgevoeligheid e.d.) verzoeken wij ouders dit voedsel aan het kind mee te geven of aan de groepsleiding te geven.

Vuurprotocol BSO Noord

Tijdens vakanties en soms aan het eind van de dag stoken we een vuurtje in de vuurschaal of in de zandbak onder begeleiding van een PM-er. We poffen dan een aardappel of kastanje of bakken een broodje op een stok. De kinderen zitten dan op bankjes en kisten om het vuurtje of op de zelfgemaakte zand bankjes in de zandbak en mogen een lucifer afsteken, een beetje porren in het vuur, een houtje erop gooien of hun broodje erin houden. Een emmer water met dweil/theedoek staat erbij.

Op een gegeven moment mogen de kinderen die dat willen weer gaan spelen en blijft de PM-er met de kinderen die dat gezellig vinden bij het vuurtje zitten of is in de buurt van het vuurtje. De bankjes staan om het vuurtje en de kinderen weten dat daarbinnen het vuurtje is en je dus voorzichtig moet zijn.

Het vuurtje wordt gedoofd door er een emmer water overheen te gooien en blijft even zo staan. De bankjes gaan er in een gesloten cirkel omheen en daarbinnen mogen de kinderen niet meer komen. Wanneer de kooltjes zijn afgekoeld dan wordt het afgegoten in de bosjes en worden ze in een plasticzak in de container gedaan. De vuurschaal gaat weer op zijn plek in de schuur. In de tijd van de lichtfeesten mogen de kinderen soms onder begeleiding met een waxinelichtje in een jampot/lantaarn buiten op de rand van de zandbak of in het huisje genieten van hun lichtje.

Timmerprotocol

Wanneer er getimmerd wordt gebeurt dit op het schoolplein. Een PM-er bouwt samen met de kinderen de werkplaats op; dat wil zeggen dat er 1 of 2 bankjes buiten worden neergezet met soms de workmate erbij. Verder wordt de gereedschapskist tevoorschijn gehaald en erbij gezet. Onderwijl worden de regels van de werkplaats besproken. De kinderen mogen nu zelf timmeren/vijlen/zagen/boren/houtsnijden. Het gereedschap blijft binnen de werkplaats (bankjes). Dus kinderen mogen niet lopen met gereedschap buiten de werkplaats. Als er kinderen een nieuw stuk hout willen moeten ze dit vragen aan de PM-er. Gereedschap wordt zo veel mogelijk weer in de gereedschapskist gedaan. De PM-er is niet de gehele tijd aanwezig in de werkplaats maar kan ook elders op het plein zijn of even binnen voor een pleister of afwasje of zo. Dit omdat de werkplaats anders maar zelden open zou kunnen zijn en kinderen worden juist handig als ze vaak een beetje aan mogen rommelen. Daarom kan het zijn dat er ook kinderen aan het timmeren zijn zonder PM-er erbij. Als de werkplaats sluit dan moeten bankjes en workmate terug naar binnen, het gereedschap weer in de kast, hout op zijn plaats en de werkplek buiten wordt gecontroleerd op spijkers.

Bijlage 9: Toestemmingsformulier zelfstandig buitenspelen oudere kinderen

Bij deze geef ik toestemming dat mijn kind

Voornaam:.....

Achternaam:.....

Geboortedatum:.....

zelfstandig buiten mag spelen zoals beschreven in het pedagogisch beleidsplan,
beleid oudere kinderen, van BSO Noord.

Plaats en datum:.....

Naam ouder:.....

Handtekening:.....

Wijzigingsformulier Vrije BSO Noord

Bij deze wil ik de volgende wijziging/opzegging doorgeven aan BSO Noord:

Voornaam en achternaam kind:.....

Wijziging/opzegging:.....

.....

.....

Wijziging ingaande per (datum):.....

Ik ben op de hoogte van de opzegtermijn van 1 maand.

Plaats, datum:.....

Naam ouder:.....

Handtekening ouder:.....

Literatuurlijst

- B.Barz: Jaarfeesten vieren met kinderen
C.Carlgren: De vrije school
A.van Dijke: Pedagogisch vernieuwen
H.de Gans-Wiggermans: Spelen is leren
M. Glöckler: Kinderspreekuur
F.Jaffke: Speelgoed zelf maken
H.Koepke: Kind van zes
Kind van negen
Kind van twaalf
H.Köhler: Over angstige verdrietige onrustige kinderen
C.Kutlik: Leven met het jaar
J. Meijs: Opvoeden in de 21^e eeuw
E.Schoorel: De eerste zeven jaar, kinderfysiologie
Warmte en het belang voor het opgroeiende kind
R.Steiner: Algemene menskunde als basis voor de pedagogie
Menskunde en opvoeding
De opvoeding van het kind
Lopen, spreken, denken

Vrije B.S.O. Noord maakt deel uit van de Vrijeschool Amsterdam-Noord

Adressen:

Vrije BSO Noord .....

Vrijeschool Amsterdam-Noord.....

BSO Madelief
Lindenlaan 317
1185 LM Amstelveen
Bso.madelief.amstelveen@xs4all.nl
06-23295574

Vrije School Parcival
Lindenlaan 317
1185 LM Amstelveen
www.vrijeschoolparcival.nl
020-6438556

Stichting Opvang Anders
(Stap voor Stap, Minne en Tomte)
De Surmontstraat 46
1181 RX Amstelveen
opvang.anders@planet.nl
020-4414904